

D. 12. februar 2014

Høringssvar vedr. forslag nyt Landdistriktsprogram 2014-2020

Naturpleje- og Hegningsnetværk Nordjylland anbefaler en beslutning om at geninddrage det fulde Natur- og miljøprojekt-program i det nye Landdistriktsprogram.

Vi ønsker med dette høringssvar at påpege, at en beslutning om bortfald af størstedelen af landdistriktsprogrammets Natur- og miljøprojekter vil medføre en reduceret naturindsats og tab af værdifuld natur både i Natura2000-udpegningerne, og i naturområder udenfor udpegningerne. Bortfaldet af "Planlægningsprojekter, Græsningsprojekter, Beskyttelse, etablering og genopretning af natur og miljø og Særlige levesteder for dyrearter" under Natur- og miljøprojektordningen vil reducere effekten af den nye HNV-kortlægning, hvor projektordningerne kunne være et stærkt virkemiddel til facilitering af naturpleje. Bortfaldet vil også vanskeliggøre at nå 2020-målene om at standse tilbagegangen af biodiversitet.

Naturpleje- og hegningsnetværk Nordjylland er et samarbejde om naturpleje mellem medlemmerne: Kødkvægsforeningen Himmerland og landboforeningen Agri Nord samt kommunerne Vesthimmerland, Rebild, Jammerbugt, Mariagerfjord og Aalborg.

Netværket arbejder for at fremme naturplejen i Nordjylland og har taget initiativ til flere naturplejeprojekter både inden netværket blev formelt etableret i 2009 og efter den formelle stiftelse af en forening.

Ud over at tage initiativ til naturplejeprojekter og gennemføre dem, mødes netværket også til erfaringsudveksling om naturpleje, regler og tilskudsordninger.

Det er foreslået, at Natur- og Miljøprojekterne "Planlægningsprojekter, Græsningsprojekter, Beskyttelse, etablering og genopretning af natur og miljø og Særlige levesteder for dyrearter" udgår af det kommende landdistriktsprogram, der er i høring frem til 14. februar 2014. I forslaget til det nye Landdistriktsprogram er de såkaldte Miljø- og Naturprojekter, reduceret til at bestå af læhegns- og biotop-beplantninger – og derfor på ingen måde at sammenligne med indholdet i det hidtidige Natur- og Miljøprojekter.

Vi har stor erfaring med Natur- og Miljøprojekterne "Planlægningsprojekter, Græsningsprojekter, Beskyttelse, etablering og genopretning af natur og miljø og Særlige levesteder for dyrearter" og har opnået gode resultater med projektordningerne. Selvom der forsat kan søges midler til forberedelse af afgræsning i Natura 2000-områderne, vil kvaliteten af indsatsen ikke blive den samme uden synergien mellem projektyperne. Desuden ønsker vi at påpege, at det bliver meget svært at gennemføre en koordineret og fokuseret naturplejeindsats udenfor Natura2000-områderne.

Betydningen af Natur- og Miljøprojekterne i Natura2000-områderne

Vores erfaring er, at planlægningsprojekterne kan bruges til at øge kvaliteten af naturplejen i Natura2000-områder på følgende måder:

- De fremmer naturpleje på sammenhængende arealer, hvilket øger kvaliteten af den investerede indsats.
- De fremmer naturpleje i fokusområder med henblik på særlig værdifuld natur eller særlige arter.
- De giver mulighed for, at der kan findes dyr til arealer, hvor ejerne ikke selv har dyr. – Disse arealer må fremover forventes i mindre grad at blive afgræsset.
- De giver mulighed for, at man kan samle lodsejere og koordinere ansøgninger indenfor bestemte områder. Dette har resulteret i flere ansøgninger om forberedelse til afgræsning, og en bedre samlet naturplejeindsats for områderne.
- De giver mulighed for at etablere samgræsning eller græsningslaug.
- De giver mulighed for at etablere naturpleje med andre tiltag end bare afgræsning og rydning

Naturpleje- og Hegningsnetværk Nordjylland har i samarbejde med andre gennemført en række projekter, hvor en målrettet indsats har skabt gode resultater i Natura2000-områder.

Det drejer sig bl.a. om:

Engfuglefremme – forbedrede yngleforhold for truede danske engfugle.

Afgræsning langs Frederik VII's Kanal – pleje af artsrige strandenge, reduktion af tagrørsopvækst

Rydning og afgræsning Under Lien – på svært tilgængelige skrænter

Afgræsning af Tågedalen ved Gerding – Pleje af arealer, som er potentielle levesteder for en lang række sjældne arter

Lindborg Ådal – med sikring af en række yderst værdifulde naturtyper med stort botanisk indhold

Ajstrup Bugt – Igangsætning af græsning på vanskelige fjordnære arealer for fremme levevilkår for lysbugede knortegæs

Se mere på hjemmesiden [graesning.dk http://graesning.dk/projekter-i-nhn.aspx](http://graesning.dk/projekter-i-nhn.aspx)

Betydningen af Natur- og Miljøprojekterne udenfor Natura2000-områderne

Udover påvirkningen af naturplejeindsatsen i Natura2000-områderne vil lukningen af projektordningerne betyde voldsomt reducerede muligheder for at organisere naturpleje på naturarealer udenfor Natura2000 udpegningerne.

Den beskyttede natur i Danmark er i 2006 opgjort til 408.891 ha. Heraf ligger 174.187 ha i Natura2000 ¹⁾. Over halvdelen ligger altså udenfor Natura2000-områderne. Blandt de beskyttede arealer udenfor Natura2000, findes mange fine naturområder med høj naturmæssig værdi, som kan være lige så svært fremkommelige og vanskelige at pleje, som mange områder indenfor Natura2000, og hvor udgifterne til afgræsning er højere end på almindelige græsmarker. Mange af disse områder vil forblive oplejede, hvis Natur- og miljøprojektordningen lukkes.

Et eksempel er naturpleje i Tostrup Bakker, der ikke ligger i Natura2000, men indeholder en række fine naturtyper med bla. guldblomme og kuperede lyngbakker og et areal, der har stor botanisk værdi. Arealet er §3 beskyttet natur, men er truet af tilgroning. Med fjernelse af Natur- og miljøprojektordningen vil der ikke kunne findes midler til at sikre og pleje arealer som disse.

Ønskes græsning med ekstensive racer af kvæg og får, som ofte fremhæves som de bedste naturplejere, så kræver det særligt kraftige hegn, med tilsvarende meromkostninger. Der vil ikke være penge til denne type hegning udenfor Natura 2000-områder.

Agri Nord og Hegningsnetværket kan fremvise flere konkrete eksempler på naturplejeprojekter udenfor Natura2000-områder:

Rydning ved Vidkær Ådal – Genopretning og pleje af tilgroningstruet hedeareal med værdifuld natur

Vårkobjælde ved Holmsø Hede – pleje af levested for den sjældne vår-kobjælde

Stenild Hede – Genopretning og pleje af tilgroet hedemose-areal

Bekæmpelse og forebyggelse af invasive arter i Vesthimmerlands kommune

Kommende bevilgede projekter er:

Lørsted Mølleå – Forberedelse til afgræsning og naturpleje på eng-arealer langs Lørsted Mølleå

Døstrup bæk- Forberedelse til afgræsning og naturpleje på fugtige, artsrige arealer langs Døstrup bæk

Vi har derudover kendskab til flere mulige projektområder, hvor afgræsning vil øge kvaliteten af beskyttet § 3 - natur, og hvor der er interesse fra dyreholdere og lodsejere til at få forberedt naturpleje, såfremt der midler der kan gives en økonomisk håndsrækning.

Fuldt udbytte af HNV-kortlægning tabes med bortfald af det fulde Natur- og miljøprojekt-program

Det nyligt gennemførte High Natur Value (HNV)-projekt medfører en stigning af hektarstøttebeløbet for naturafgræsning, og det giver et værktøj, som kan anvendes til en målretning af græsningspleje til områder med høj naturværdi. Imidlertid er en øget hektarstøtte normalt ikke tilstrækkeligt incitament til den relativt store investering, som klargøring til græsning og hegnsætning repræsenterer. HNV-værdisætningen ville i kombination mellem Planlægningsprojekter, hegnsmidler fra græsningsprojekterne og Natura2000 tilskud til hegn og rydning udgøre et værdifuldt virkemiddel til igangsætning af naturpleje på ikke plejede arealer. Når HNV-værdierne alene er knyttet til driftsstøtte uden mulighed for at søge hegnsmidler udenfor N2000, vil de primært blive benyttet på områder, hvor hegning og græsning allerede er på plads. Det fulde udbytte af HNV-kortlægningen tabes med bortfald af Natur- og Miljøprojektordningen i landdistriktsordningen.

Indsats for biodiversitet nedprioriteres, især udenfor Natura2000 områder

Et af de store formål med Natur- og miljøprojekterne var at øge biodiversiteten. Hvis den foreslåede reduktion i landdistriktsprogrammet beslattes, reduceres indsatsen for fremme af biodiversiteten til helt overvejende at foregå i Natura2000-områderne. Af Danmarks samlede naturområder befinder over halvdelen sig udenfor Natura2000-områderne. Yderligere begrænser indsatsen sig kun til de arter, der fremmes ved afgræsning og lysåbne arealer.

En af fordelene ved Natur- og miljøprojekterne er muligheden for at lave bredt sammensatte plejetiltag. Som eksempel kan nævnes projektet Engfuglefremme, hvor mange områder samles i store hegn. Sideløbende etableres bekkasinskrab og sløjfning af grøfter. Resultatet bliver en

fuldstændig plejeindsats for engfuglene og et mere robust og levedygtigt projekt, end hvis den enkelte lodsejer kun havde mulighed for at søge om hegn.

Anbefaling af beslutning om inddrage samtlige Natur- og miljøprojekter i det nye Landdistriktsprogram 2014-2020

Vi anbefaler en beslutning om at geninddrage det fulde Natur- og miljøprojekt-program i det nye Landdistriktsprogram.

Som det fremgår, af det foregående, er der store fordele ved ordningerne og projekterne giver meget naturpleje for pengene. Vi har ikke hørt eller set begrundelsen for forslaget om at lukke ordningerne.

Midtvejsevalueringen ²⁾ viser, at effektiviteten af de bevilligede projekter er meget god og projekterne relevante. Der var ingen negativ kritik af ordningerne.

Natur- og miljøprojekterne var kun finansierede på op til 75 % af budgettet. Dette strækker pengene i puljen længere, og der også er mulighed for at bruge ekstern finansiering, hvilket ofte er lykkedes.

Det er en pulje med stor efterspørgsel: Der indsendes årligt ansøgninger, svarende til flere gange puljens indhold.

"Projekter om Beskyttelse, etablering, genopretning af natur og miljø" og "Særlige levesteder for dyrearter" bør kunne søges både i og udenfor Natura2000. Tilsvarende bør "Planlægningsprojekter" kunne søges både i og udenfor Natura2000. Græsningsprojekter kunne begrænses til kun at gælde udenfor Natura2000 og så kan hegn og rydning etableres i Natura2000 områder med Natura2000 ordningen, hvor tilskudssatsen er højere. Andre tilpasninger af projektordningerne kunne også være acceptable, men det foreliggende forslag om at opgive ordningerne brat, virker som et voldsomt tilbageslag for naturplejen udenfor Natura2000-områderne.

Naturpleje- og Hegningsnetværket og netværkets medlemmer håber og anbefaler på naturens vegne, at det fulde program af Natur- og Miljøprojekter vil blive inddraget i det nye Landdistriktsprogram igen. Vi anbefaler de inddrages med mindst samme beløbsstørrelser, som i det gamle Landdistriktsprogram – og gerne højere beløb. Det vil øge fokusering, koordinering og bedre synergi mellem ordningerne til gavn for naturplejen på arealer både i og udenfor Natura2000 områder.

På Naturpleje og Hegningsnetværkets vegne,

Formand,

Ulrik Lund

1) http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/National_naturbeskyttelse/Paragraf3/Arealopgoerelse/

2) http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev/countries/dk/mlte-rep-dk_da.pdf